

dr. sc. Antea Čilić, doc.

DIDAKTIKA – TEORIJA OBRAZOVANJA I NASTAVE

Fizička kultura – specijalističke studije
Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore

DIDAKTIČKI SUSTAVI NASTAVE

ppt5

Tradicionalna vs. inovativna kultura učenja

- Stara, tradicionalna kultura učenja (nastavnik u središtu, adaptacija, formalno učenje, vanjsko upravljanje...)
  - Nova, inovativna kultura učenja (učenik u središtu, participacija, informalno učenje, samoorganizacija učenja...)
- *tradicionalni oblici učenja temelj za nastanak novih*

SUVREMENA NASTAVA

Nastava orijentirana učenicima

Interaktivna nastava

- Učenik aktivni sudionik
- razvijanje odgovornosti učenika za vlastiti uspjeh i napredovanje

Uloga učitelja je izmijenjena ;
autoritet umjesto autoritarnosti
Vođenje umjesto šefovanja

Upotreba **raznovrsnih nastavnih sredstava** i
izvora znanja, a ne samo udžbenika
Mediji – novo pomoćno sredstvo

HEURISTIČKA NASTAVA

HEUREKA (otkrio sam) – Arhimed, zakon o uzgonu tijela u tekućini

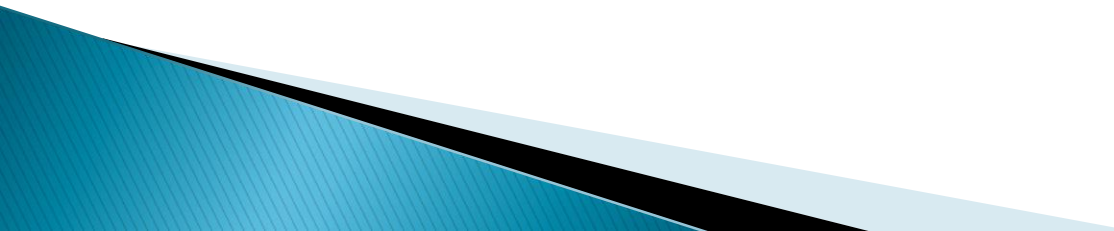
-obrazovnu važnost imaju samo oni nastavni sadržaji koje učenici potpuno razumiju

nastavnik ne donosi učenicima gotove činjenice i tvrdnje , nego ih navodi na samostalno otkrivanje odgovarajućih istina.

-vlastito otkrivanje istine (uz vodstvo nastavnika)

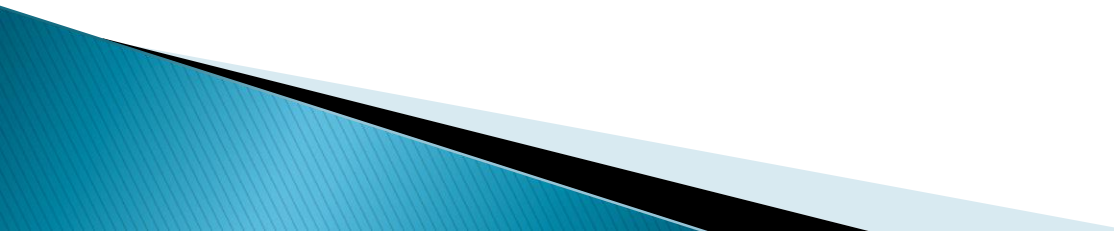
-nastavnik postavlja problem, a onda vodi učenika do rješenja (heuristički dijalog)

Karakteristike:

- dominantno mjesto u izvođenju heurističke nastave ima **poučavanje nastavnika**
  - shvatiti sadržaj znači da učenici steknu **točan i jasan misaoni uvid u strukturu sadržaja**
  - znanje zasnovano na shvaćanju dobiva kvalitetu **operativnosti, aplikativnosti, funkcionalnosti, primjenljivosti**
-

Nedostatci:

- nemogućnost misaonog vođenja baš svih učenika (različite sposobnosti, vrijeme)
  - nemogućnost neposredne komunikacije sa svima
  - nepotpuna povratna informacija
  - otežana komunikacija s povučenicima
-

PROBLEMSKA NASTAVA

Problem (grč) – pitanje koje treba riješiti, teškoća, težak zadatak, zagonetka

- učenici **aktivno i samostalno** istražuju, rješavaju problem

Nastavnikova uloga u poučavanju minimalna.

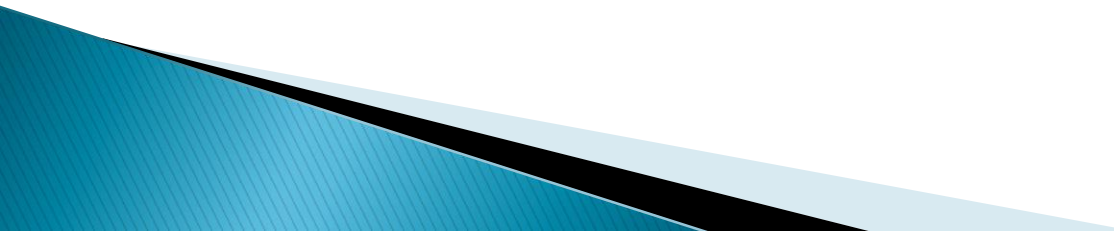
Polazišta:

- učenici su osposobljeni za umni rad
  - pravičan izbor izvora,
  - izdvajanje potrebnih teorijskih činjenica,
  - postavljanje i provjeravanje hipoteza,
  - jezično oblikovanje i zapis rezultata
- stupnjevito usvajanje znanja

Uloga nastavnika:

- Nastavnik jasno i precizno postavlja problem učenicima
  - Nastavnik stvara situaciju u kojoj učenik sam formulira problem
  - Osmišljavanje situacije s manje jasno naznačenim problemom koji tijekom analize učenika dovodi do novog problema koji je prevideo ili čak do onoga kojeg nije prevideo
-

Karakteristike:

- ▶ suprotnost između subjekta i objekta
  - ▶ učenici sami rješavaju uočeni problem
  - ▶ razvija se stvaralačko ili kreativno mišljenje
-

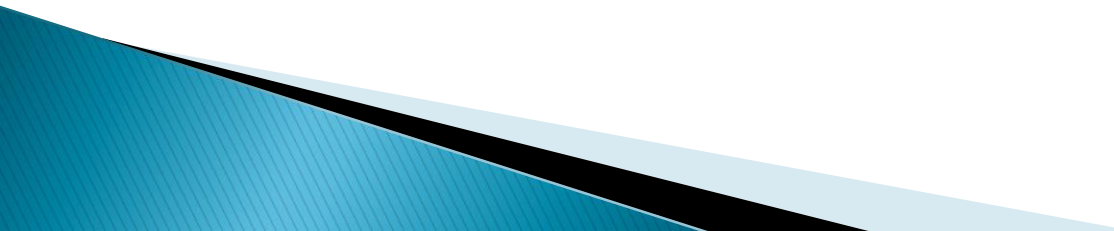
Prednosti:

Veća motiviranost učenika, istraživački pristup rješavanju problema, razvoj kritičkog mišljenja, bolje shvaćanje zakonitosti, stečena znanja su trajnija

Nedostatci:

složen i težak nastavni sustav, podrazumijeva izvrsnu pripremljenost i stručnost nastavnika, ograničen izbor prikladnih tema

MENTORSKA NASTAVA

- ▶ Vrlo je slična problemskoj nastavi
  - ▶ poučavanje nastavnika još više smanjuje i svodi na povremene konzultacije za vrijeme rada
  - ▶ povećava se samostalan rad učenika
  - ▶ visok stupanj samodiscipline i sposobnosti
-

PREDAVAČKA NASTAVA

Dijalog – nastavnik – učenik
- nastavnik – razred

Vešana uz diferenciranu nastavu

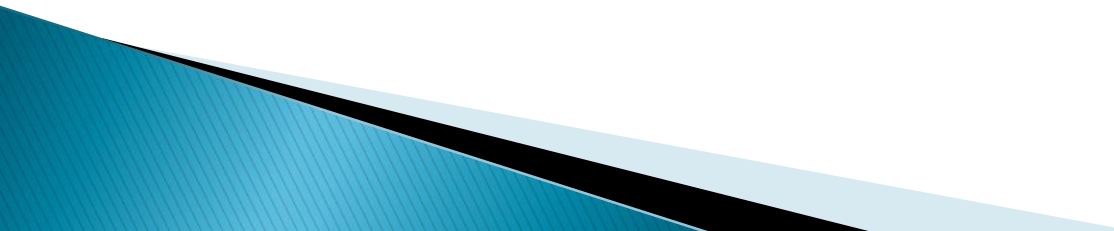
Po završetku dijaloga, nastavnik formulira zaključak koji ističe ono glavno zbog čega je razgovor i vođen.

Pitanja trebaju biti:

- jasna, kratka
- takva da pobuđuju interes učenika
- u skladu s opsegom gradiva koji poznaju
- sva zajedno otkrivaju temu koja se poučava

Pitanja ne smiju biti:

- sugestivna
  - koja sadrže dio odgovora
  - čiji odgovor je da ili ne
-

EGZEMPLARNA NASTAVA

- ▶ uključuje poučavanje nastavnika i samostalan rad učenika, stvaralački rad učenika i nastavnika

- ▶ Koraci:
  - diferencijacija nastavnih sadržaja
  - završno produktivno ponavljanje svih obrađenih sadržaja – egzemplarnih i analognih
  - samostalno obrađivanje analognih (sličnih) sadržaja.
  - Egzemplarni sadržaji obrađuju se na egzemplaran način

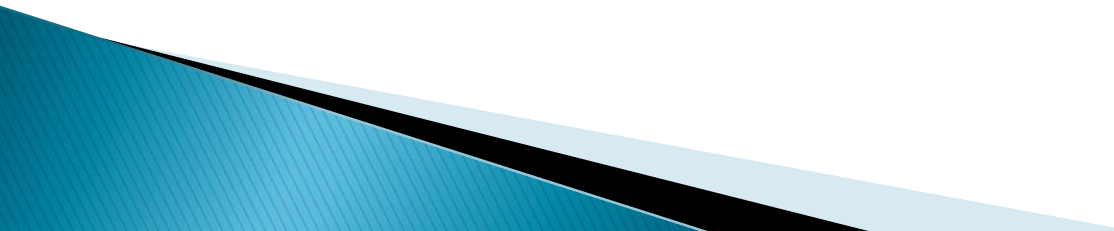
PROGRAMIRANA NASTAVA

- ▶ podjela nastavnog gradiva na manje dijelove (članke i kvante). Svaki se sljedeći korak nadovezuje na prethodne informacije.

Etape:

- ▶ priopćavanje informacija
  - ▶ usvajanje informacija
  - ▶ formuliranje i rješavanje zadataka
  - ▶ povratna informacija
-

Prednosti metode:

- učenici se putem malih koraka sigurno vode do cilja
  - uspjeh je osiguran u velikom postotku,
    - povratnom informacijom učenici su motivirani za rad
  - rad učenika je individualiziran.
-

Nedostaci metode

- nastavnom sustav sa strogim vođenjem učenika koji onemogućava stvaralački rad učenika.
- nedostaju interpersonalni odnosi između nastavnika i učenika i učenika međusobno.